

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: *Prezidentský systém v Brazílii* (FF UK, Praha, 2012, stran 94).

Autor práce: Petr Michal

Autor posudku: Radek Buben

Diplomová práce Petra Michala se věnuje velmi studovanému a v literatuře hojně zmiňovanému problému brazilského prezidentského systému a jeho koexistenci s fragmentovaným multipartismem.

Brazilský případ se stal zdrojem trojího typu hodnocení, z nichž každé převažovalo v jiné epoše. Zpočátku byla koexistence prezidentského režimu s fragmentovanou legislativou považována za extrémně nevhodnou nejenom pro běžné fungování politického procesu, ale i pro fungování demokracie jako takové (a možná i sama existence jakéhokoli demokratického institucionálního nastavení prezidentské exekutivy v Latinské Americe měla mít stejně negativní efekt). Šlo o čas dominance linzovské a valenzuelovské kritiky prezidencialismů. Poté, co se brazilská demokracie dostala do některých turbulencí, jež vedly až impeachmentu, aby se z nich však na úrovni režimu vyvázla celkem nepoškozena a fungovala i nadále, nadto celkem „efektivně“, se začalo mluvit o jakémsi brazilském paradoxu, tedy situaci, jež se spíše výjimkou než pravidlem. Udržení analyzovaného systému v chodu, plus absence pádů režimu v řadě jiných latinskoamerických neo-demokracií, bez ohledu na pády vlád, pak vedla k objevení se třetího přístupu: původní linzovské hypotézy se

prý zakládaly na historických, nikoli systémových premisách a prezidencialismus funguje, a to i s menšinovým prezidentem, koalicemi a multipartismem. Kolega Petr Michal se ve svém textu řadí *spíše* do této poslední, dnes převládající skupiny autorů.

Michalova odpovídajícím způsobem rozsáhlá studie má celkem 94 stránek solidního akademického textu, který je postaven na studiu velkého množství literatury. Sám začátek diplomové práce však budí rozpaky. Podle autora totiž Brazílie „nemá vhodné předpoklady pro svoji existenci“. Nu, s trochou jízlivosti bychom mohli říct, že toto nemá žádná země. Bez jízlivosti pak musíme dodat, že v latinskoamerickém regionu je Brazílie tou „pravděpodobnější zemí“ a je dobré srovnat osud španělské Ameriky (rozpad na řadu států), s osudem Ameriky portugalské (existence jednoho státního celku). Dále se však již autor podobných lapsů nedopouští a místy anglicizovanou češtinou nám nabízí svou analýzu brazilské situace.

Kolega Michal nejprve zasvěceně rozebírá problém prezidentských režimů jako takových. V této teoretické části shrnuje prakticky veškerou relevantní komparativně politologickou literaturu, s níž navíc zachází velmi korektně. Do úvahy též bere důležitost volebních a stranických systémů.

V empirické části Petr Michal nepostupuje nijak chronologicky, nýbrž se zaměřuje na relevantní problémové okruhy brazilského prezidencialismu. Tato část je organicky spojena s teoretickým oddílem. Krom apriorních tvrzení o roli armády jako „obranném valu proti šíření komunismu“ za studené války“ (s. 88), nemám k této části výhrad.

Jedinou možnou slabinou Michalova textu je to, co je jinak silou této diplomové práce. Využití velkého množství literatury totiž vede autora k jisté neoriginálnosti, resp. k absenci nějakého vlastního explikačního rámce. Stejně tak je i trochu škoda, že autor nepracoval

s vlastním empirickým materiálem a nevyžíval řadu otevřených brazilských zdrojů (tisk, kongresové zápisy atd.) Obé je však vykompenzováno velmi kvalitní prezentací dosavadních výsledků bádání a jejich velmi autorskou a promyšlenou kompilací.

Navrhuji hodnotit **výborně**.

Radek Buben